

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.

Egész évre . . . . . 2 frt.
Félévre 1
Negyedévre . . . . . 50 kr.
Közsegeknek 60 kr. postadix beiktalása
mellett egész évre ingyen.
Egyes szám ára 4 kr.

Szerkesztőségi és kiadói iroda:
Főter Hajdú-báz, Piac- és Csapó-utca
szegleten, a „Bika” szállodával szemben.
Kéziratok vissza nem adatnak.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI

ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díjak:

Négy-hasabos petit sorért 5 kr.; többször-
rínél 4 kr.
Nagyobb és többszöri hirdetéseknel nagyon
kedvező engedmények tételnek.
Bélyegj: minden beiktatásért külön 30 kr.
„Nyiltér”-ben megjelenő közlemény
minden petit sora 15 kr.
Hirdetések és előzetesek helyben a ki-
adó i hivatalnál, Csáthy Károly és
Telegi K. Lajos könyvkereskedésében,
Budapest: Goldberger A. V. és Ha-
sasonstein és Vogler, Bécsben: Prágában:
Hasasonstein és Vogler, A. Oppelk,
Schalek H., Stern M. és Párisban,
Hamburgban és Mainz-Frankfurtban: G. L.
Daube és Moss e Rudolf hirdetési
intézetben fogadtatnak el.

A mai arisztokrácia!

Hogy a bölcsesség követ és a „Conversations-Lexikon” egyszerre találták fel, az bizonyítva, a mennyiben „Conversations-Lexikon” nélkül bölcsesség nem létezik, míg ellenben, „Conversations-Lexikon” lefözhető az egész világ. Csak az olvasás tudományának bűvös köreig kell eljutnunk és feltaláltuk a Conversations-Lexikon kulesát, a világ-egyetem titkos kabinetjének nyitját, a szabad belépést a tudományok háremébe, hol egyszerre egyenrangúakká leszünk a legnagyobb tudósokkal, csillogva röpöködnék körülünk a szellem odaliskjai, a Coperniekek és Humboltok társaságában találjuk magunkat, a tudomány sylphidrei nem tesznek köztünk különbséget, szédítő tekintetük, varázs ölelésük, mámorító szülő csókjuk egyaránt ki jut mindnyájunknak. Ime tehát, a tudományok emléjének eme csodás tejszarnokába vezetem a t. olvasót, hogy mindjárt a benyilonál, az „A” betűknél felhívjam figyelmüket az anyatörténelem ama szőlőjére, mely korunkban a legfontosabb szerepek egyikének viselője, s mely „Aristokrácia” néven ismeretes.

„Aristo-kra-tion” összetett görög szó. Aristos annyit jelent „a legjobb”, kratien „uralkodni”. Ebből a két szóból került ki az „aristokrácia” elnevezés, mely „a legjobb uralkodás” jelentené. És miután a nemcsak mint az emberiség nagy tömegeiből magukat részint felküzd, részint kiválasztott legjobbak, mintegy az emberiségnek szemszédett részét képezték volna, (már t. i. ha e szemszédés lehetőségét elfogadjuk) rájuk lett olvasva, a vagy saját maguk által lett felvéve az „aristokrácia” elnevezés, ők levének azok, kik az emberiség illetőleg a többi néposztályok felett uralkodtak.

Most már csak az a kérdés, elfogadjuk-e saját felségnek fajunkra, az emberiségre nézve is, a lónemesítésnek ama leszármazási tábláját, mely a vér nemességre nézve döntő, s oly fontosággal konstatálható-e a faji levezetés itt is, mint amott? A magát nemességig felküzdő ember érdeme és erénye levezethető-e fluról-flura, mint a fél a vagy telivérnél, de mindenek felett az az ő, ki nemessé avatattott, telivér volt-e csakugyan? Mert, ha mindezen kérdésekre igennel lehetne felelni, az esetben,

de csak is az esetben lenne elfogadható az arisztokratikus, illetőleg a legjobbak fajából lehet születési leszármazás, míg ellenben, már tudni illik, ha a fajiságot és leszármazást jelzett pontossággal konstatalni nem lehet, akkor a születési arisztokrácia tulajdonképpen csak fikció. Nem így, a „legjobbak uralkodása”, mely a parlamentaris rendszornél, a „népválasztott”-jaiban teljes kifejezésre talál, a mennyiben a nép, saját választottjaiban a legjobbakat véli feltalálni, s azokra bizza saját sorsát. Ha tehát a szoros értelemben arisztokrácia, az az a „legjobbak uralkodása” lehetőség, akkor az a mai világban és országos értelemben nem lehet más, mint a parlament, a parlament által támogatott felelős kormány és a felelős kormány által kiválasztott legjobbak; a megyékben és községekben a „kiválasztott” legjobbak; magán társulatoknál épen ugy. Ezek a „legjobbak”. Ez ma az az elem, mely az előtt a nemesség lett volna, illetőleg az az elem, mely uralkodik és pedig magának az emberiségnek saját felfogása szerint azonképpen történt szemszédése után, mely a legjobbak kiválasztásában nyilvánul.

Ez ma a valóságos és igazi „aristokrácia”, mig a születési csak képzelt, felerőszakolt, de értelmet vesztett irtes cím, kialvó féliben, épen ezért is csip most a legjobban. El fog ényészni mi hamarabb. A korral haladó, s pillanatról pillanatra felvilágosodottabb emberiség nem tűrhet meg magában egy ilyen sportot, mely tulajdonképpen a ménes rendszerek leghiányosabb neméhez tartozik, a mennyiben bebizonyíthatlan leszármazás útján osztogatja a díjakat és érdemeket. Másodsor állati sorozásban részesíti az emberiséget, melynek pedig isteni célja van és nem istállózás, hanem az érdem, a tudomány és az ész lépcsőzetén a tökéletesbülés mennyországa felé való emelkedés, a hova soha nem fog eljutni egy „Hadicsep”, vagy „Kincsem” utód, csak is az az ember, mely minden egyes tagjában a külön-külön egyéni érdemek iránt viseltethetik elismeréssel, s a mely emberiségben külön-külön kötelességek teljesítése vár minden tagra, s a hol a leszármazási táblának az ágy fölé való függesztése nem fogadható el.

Szolgáljanak e sorok bevezetésül, egy má-

sik cikkemhez, melyben a pénz-arisztokráciát fogom, a mennyire tölem telik, ismertetni.

Tóvölgyi.

A debreczeni keresked. tanintézet tanulmányi körútja.

(Vége.)

Szegedre délután érkezünk meg s a mint a fogadtatás véget ért, elszállásoltuk magunkat és a délutáni időt pihenésre fordítottuk.

Másnap vagyis június hó 2-án reggel a közraktár megtekintésére indultunk, először a közraktár irodai helyiségeit, s azután a raktárakat néztük meg. Az irodai helyiségekben megismertettük bennünket az ügyleket mikénti eszközölésével stb., a raktárakban pedig a főlhalmazott élel elhelyezésével és mikénti gondozásával. — Innen szivélyes kaulauzink társaságában a híres Somogyi-féle könyvtárba mentünk, a könyvtár a szó teljes értelmében meglepett mindnyájunkat s mintegy irigylattal a szegedieket, hogy nemcsak szép könyvtár birtokában vannak, de a város áldozatkészségével lehetővé tette mindenkinek a könyvek használatát az által, hogy kényelmesen és czélszerűen berendezett nagy olvasótermet bocsátott a tanulói vágó közönség rendelkezésére, ilyeneket látva eszünkbe jut az sajnálatos körülmény, mi nálunk Debreczenben fájdalom még ma is létezik, t. i. van híres főiskolai könyvtárunk, de nincs a mire pedig igen égető szükség van, nyilvános olvasó termünk, vajha nálunk is mi előbb létesülne. Annyi tény, hogy a szegedi könyvtár évszázadokon át hirdetni fogja a nagylelkű adakozó és egyuttal a város áldozatkészségét, s ez utóbbit azért, hogy a könyvtár számára díszes palotát építettet.

A könyvtár elhagyva a város külszében levő Pályi Lipót-féle gyufagyárba mentünk, hol a tulajdonos nemcsak igen szivesen fogadt bennünket, hanem mindjárt megismertette velünk a gyufagyártásnál használatni szokott nyers anyagokat, s intézkedett tett, hogy 2 csoportban a gyár összes helyiségeit azonnal megtekinthessük, s habár a déli szűnet miatt a személyzet ilyenkor pihenni szokott, mégis irántunk való figyelemből az összes munkálatokat tovább folytatta. Itt ismerkedtünk meg gyakorlati uton azzal, hogyan történik a gyufapép elkészítése, gyufaszállak összerakása, a mártás, szárítás, csomagolás stb. — Igen érdekes a közönséges gyufák papírjainak elkészítése; e munkálat azelőtt szabadkézzel eszközöltetett, de minthogy kézi uton a székségelet fedezni nem lehetett, ma már géppel készíti a tokokat és ez annyiban érdekes, mert a gép szemünk előtt működően a tokkészítés minden egyes phasist figyelemmel követhetjük. E gép egyik oldala a tokot, másik oldala a fedelet készíti, s egymásután a papírszalagot kellő nagyságban bevágja, összehajtja, megenyvezi, a czéget, feliratot rányomja s a teljesen kész tokot a

gép alatt levő kosárba dobja. Egy óra alatt több ezret készít a gép.

A mint a gyártelep megtekintése végett ért, a gyártulajdonos bemutatta speciális készítményeit, melyek általános elismeréssel találkoztak, ilyenek pl. a szobafűstőlő papír, mely nemcsak kellemes szagával nyeri meg tetszésünket, hanem azon tulajdonsága miatt is, hogy égés alkalmával a fűdövést mutatja; megemlítendő még kigyói vihar gyufái stb., melyek fényes bizonyítékát adják annak, hogy a tulajdonos nemcsak szorgalmas, de egyuttal törekvő egyén is, ki föfeladatának tartja különféle újabb és újabb találmányokkal is jó nevet szerezni a magyar iparnak.

A gyufagyárból a Ligeti testvérek gőzmalma mentünk, igaz ugyan, hogy e malom terjedelmére és termelési képességére nézve kisebb, mint az eddig említették bármelyike, de a mi a berendezést és szakszerű vezetést illeti, nem igen marad hátra azok mellett. S nem mulasztatom el e helyen is tolmácsolni azon kedvező benyomást, melyet a Ligeti testvérek reánk gyakoroltak, szabatos és minden igényeket a legteljesebb mértékben kielégítő felvilágosítások és magyarázataik által, úgy annyira, hogy nem egy tanulókné vallotta be, hogy míg a többi gőzmalomban egy-egy általános képet nyertek azon procesusokról, melyek a búzának kész főm liszté való átalakításáig szakadatlan sorozatban egymásután következnek, itt teljes és realis ismeret birtokába jutottak. — Szivélyességüket ezenfelül még azzal is tetézték, hogy társaságunkat magyaros vendégszeretettel megvendégelték.

Késő délutáni körúti programunkat befejezendő a szeszifonitó részvénytársaság szeszgyárába mentünk, hol alkalmunk volt a szeszgyártási eljárással újból megismerkedni. Külömbésg az itteni és aradi szeszgyártás között alig van, az eljárás mindkét helyen egészen vége megegyezzik, csak a használt gépekben van különbség s épen azért ismétlésre nem bocsátkozhatunk.

Szeged általában véve kedvező benyomást tett reánk, igaz ugyan, hogy fényoldalai mellett elég árnyoldalakkal bír, de később talán teljesen kiheverheti, mi hogy megtörténjék, minden hazafi szivből kívánja. — Szegednek mindenesen legérdekesebb helye azon nyári mulató hely, mely a Tisza tulsó partján Szeged mellett van s ez nem más, mint Uj-Szeged, hol marad e mellett a mi Nagyerdőnk? Össe sem hasonlítható, mert itt a gyönyörű sétányok, párhuzamos és terebélyes fákbal álló fasorok stb., mintegy hivatják az embert, s valóságos üdítőleg hatnak a munkában kifáradt idegekre.

Június hó 3-án reggel Isten hozzádat mondunk Szegednek s haza felé indultunk, vissza kívántunk már térti édes városunkba, Debreczenbe, mert bárminő sziveséggel és előzékenységgel is találkoztunk körutazásunk alatt, Debreczen emléket azért elnyomni képes nem vala.

Fábán Lajos Mór.

TÁRCZA.

A kik igazán szeretnek.*)

(Írány beszélyke.)

Írta: Szabolcska Mihály

Jelige: „Nicosen se’ zsidó, se’ görög.” Bblia.

Szép tavaszi este volt. A teljes fényvel ragyogó hold ezüst sugárai ott csökölöztek a fák sűrűségében, miknek sűrűjében a fülemile csattogtatá dalát, talán hogy a sötét levél és a halvány sugár titkairól beszéljen. A lomb, mintha csakugyan ettől tartana, el-elhajlik, félrefordul a csók elől.

Ne félj, ne félj te reszkető levél, simulj össze a halavány sugárral, van annak a madárnak is miről dalolnia; — nem lesznek árulók a kert virágai sem. A jácint és lilium már bebunyiták szép szirmu zemeiket, mosolyogva álmodnak a hajnal édes harmatairól, a reggeli első piros sugárról.

A kert kicsiny lugasán egymással öllököző folyondárok egyenként a hold és a csillagok sugaraival, nem engedik kiét benézni a lugasnak zöld selyemmel puha füvel beborított padára.

Oh te kedves folyondár, legyen áldott rajtad a levél, az ősz ne nyuljon hozzád hideg kezével, legyen örök mosolygós tavaszod!

Bent a lugasban kottós a tavasz. Tavaszai ott a lég, a virágillat s tavaszi a szivek bangos dobogása. Két puha gyepgallam a kicsinle lugasban, egyik a jobb, másik a bal oldalán. Itt egy ifjú ül, amott egy leány. Az 17, ez 15 év körül, noha egy-

koruaknak látszanak. Miért nem ülnek egymás mellett? Szébb volna így a kép. Mi viszi szét egymástól őket? A nagy gyűlölség talán? Nem a nagy szeretet!

Oly ifjak még mind a kettőn, ha látnád őket, azt mondanád „gyermekek.” Ők maguk tudják már, hogy nem azok, habár még azt sem tudák megmondani, hogy mik is tehát. Szivökből már mennyi kéz bele irta az üdvösségnek e földre előlegezett szent szavát: „szerelem!”... Meg is tanulták már olvasni e szót, de még kimondani csak reszketve, susogva merik.

— Mikor jön ismét haza Béla? Ha tudná, mi ilyen nehezen várta most is a tiszteletes néni. A szive meg utánna dobogta, hogy: „én még nehezebben.”

— A jövő az istené, ki tudná ezt előre. Egy szegény református pap áldozhatna-e többet gyermekéért, mint értem az én szegény jó atyám. Ők ugyan nem panaszkodnak, de érzem, hogy vétkesnek, hogy bünt követnék el ellenük, ha tovább is rájuk támaszkodnám. Nem vagyok már gyermek meg tudok élni a magam erejéből. Dolgozom, tanítok a szünidőben is, küzdök a jelennek a jövőért s hiszem, tudom, hogy megsegít az Isten.

Az a gyermek beszélt így, a ki még arra is csak azelőtt egy félórával kérte szép komoly szavakkal azt a másik gyermeket, hogy ne „tegezzék” többet egymást. Te örökké való nagy batalom, szerelem, ugy teremtetted férfivá a gyermeket! — Elhallgattak; a csend beszélt helyettük. Ha fűt a fényes tiszta égen két csillag megszeretné egymást, azok beszélgetnének így. A kettőjük közötti balzamos lég minden parányi atomja élő, érző lényé vált; változott s beszélt csodálatos, édes dolgokat a szivek dobogásával.

„Elmegy, eltávozol messze, messze, nem mondod, hogy szeretsz, de tudom, hogy ha mind ez egész világot bejárná is, nem nézhetnél sehová,

hogy arcomat ne látnád; nem lehetne olyan órád, melyben gondolatodnak szárnyain lelked körültem ne lengene, oh én kedves világom, oh én édes mindenem!”

Kéz kébebe volt, reszketve a végtelen boldogság sulya alatt; vagy talán hogy az a nagy király, a szerelem ezen járt összes kíséretével egyik szivtől a másikig.

És a csend, a némaság tovább beszélt. „Elmegyek, itt hagylak, de nyugodtan távozzom, ha sironat megánni indulnék is, mert érzem, tudom, hogy te utánam jönnél oda is. Lelekkel öszoferotak, s ki tudná őket szétszakítani? Soha, soha, senki! Nyugodtan hagylak itt, mert tudom, hogy ha többem nem engedne visszajönni Isten, ez a hely, a hol utolszor fognám kezeted, ez lenne a te templomod, havá csak imádkozni járnál, ez lenne a te sírboltod, mert nem lennél többet élő... és ezalatt két kis vékony karika gyűrű ment át kölcsönösen egyik kézből a másikba. Talán még ezüstnek sem volt valódi, de mintha tündöklő napagszorból lett volna, ugy megleltet, olyan nagyon nagy drágaság volt az az ő kezében. Némán, egy szó nélkül megeseett a csere. Oh ilyen nyelven beszélhetett az első emberpár a paradicsomban, s ha ilyen némaságban, ilyen érzéseket ad a mennyország, hamar eltelhet belőle egy ezredév.

Léptek zaja ütötte meg füleiket s mintha valami rettenetes vékét követtek volna el, ijedten, pirulva vonták vissza kezöket.

A maga jött ki, mentetve magát Béla előtt, hogy „ilyen soká” bent maradt, de az a kis rossz „portéka” nem akart elaludni. Béla bucsuzott, a kövér asszonyságnak kezdte csókolni, a leányknak kezét nyujtotta: „Isten áldja meg Vilma kisasszony!”

Vilma kisasszony a lugas oszlopát fogta az egyik kezével, ugy mondta vissza a bucsu szavát:

„Isten áldja meg!” És szive majd kiugrott az örömtől, majd megszakadt a fájdalomtól.

A virágok szirmain már ott ragyogott a harmat, a bánat könnyje, most váltak ők is az esztágnaltól. A leány szemében is ott égett két fényes harmatcsepp. Az ifjú szíve távozott. Az asszonyság szavára, a ki nyájasan szölt utána, hogy: „aztán gondoljon néha miránk is édes Bélácskám”, nem is felelt.

Mit is tudott volna felelni?

Mintha igazán vak volna a szerelem, ez az ifjú s ez a leány nem vettek észre semmit abból a százados fekete felhőből, mely oly ott gomolygott a fejük fölött. Tiszának, hiába nélkülüne, anygali jónak látták egymást, pedig mind a kettőnek nagy és rettenetes bűne volt.

A leányka bűne az volt, hogy más templomban, más néven imádtá az Isten.

Zsidó volt s kelle-e ennél nagyobb bűn? Az ifjú bűne pedig az volt, hogy olyan nagyot, a szíve legmélyéből szerette azt a zsidó leányt. Ő, a református pup gyermeke s talán szép hivatalának is örökösé zsidó szülők leányává lett szerelmes. Hát ennél kell e nagyobb bűn?

Ne, oh ne mondjátok azért ki rájuk a „bűnböst.” A sziveket egyenlővé, a bölcs, a hatalmas Isten teremté, de a hit választó falait emberek estnálták.

Az Isten akarta, hogy imádkozzanak hozzá az emberek. Az emberek akarták, hogy ez az imádság ne legyen egyforma.

Ti gőnge, gyarló, hitvány emberek, mit kuszáljátok ti össze szentségtörő kezekkel az Isten bölcs neveléseit?!

(Folyt. köv.)

Nagyvilági hírek.

— **A bajor regens** esküdtétele a müncheni királyi palota trónteremében programszerűleg ment végbe. Az igazságügyminiszter olvasta az eskümtant és Luitpold herceg jobb kezére három újat fölemelve mondta a szót: „Esküszöm.” Erre Frankenstein felsőházi elnök intézett beszédet a regens herceghez, ismételtlen megemlékezve a fájdalmas veszteségről, mely a bajor királyi házat s a bajor népet egyaránt sújtá. A regens köszönő válaszában azt mondta, a gondviselés az élet alkonyán súlyos terhet rótt rá, de igyekszik fogva a haza s nép javán munkálni. Aztán meghajtá magát a gyülekezet előtt, kezét nyujtotta Frankensteinnek s távozott. — **Haynald Lajos** bíbornokokérek Emsben hétfőn Vilmos császárhoz ebbre volt meghíva. — **A párisi gróf** manifestumát a francia vidéki városokban több millió példányban elterjesztették; a kormány Murat herceg tábornokot és fiát, mint egykori uralkodó család sarját, kitöröltette a hadsereg lajstromaiból. — **Az emlírték**, melyet Ristic a múlt télen Milán király felszólítására előterjesztett, most pedig részben nyilvánosságra juttatott, egyik főpontjában azt tartalmazta, hogy az Ausztria-Magyarországgal való barátság nem válik hasznára Szerbiának. — **Agastini császáralközlés**, királyunk ő felsége s az agnómet uralkodó közt, az idén, hár szerint, július 20-án körül fog megtörténi. — **Pasteurnek** az „Intrensigeant”-lap dühös ellensége; legújabbán azt írta, hogy a Dole melletti Chassagneban egy 12 éves leány, a kit április 27-én veszett kutya mart meg, s a kit Pasteur beoltott, e hó 17-én veszett-ségben meghalt. — **Nyolcz kholeracset** volt eddigelé Triestben s mindenik halálalá végződött. — **Bajor katonai körökben** s a hivatalnokai karban is nagy a kedveltség, hogy örült királynak kellett hűségét esküdni; mint most jelentik, Otto király, midőn tudatára adták, hogy rászállt a korona, azzal mutatva ki örömet, hogy mayonaisezel kente be arcát. — **A bolgár fejedelem** folyást tud magáról beszéltetni. Minap írták róla, hogy kitöröltetett a német hadsereg kötelékéből s most Berlinből csöfölgatják e hírt. Legalább katonai s politikai magasabb körökben állítólag semmit sem tudnak a dolgról. Hivatalos dementi azonban eddigelé nincs. Különben az újabb jelentés is nem csak megengedi, hanem mintegy ki is emeli, hogy berlini legfelsőbb körökben nem a legkedvezőbb hangulat nyilvánul a bolgár fejedelem iránt. Az elkedvtelenedés oka nem annyira politikai, mint inkább személyes természetű volna. Elég érthetően csöfölgatnak rá, hogy a fejedelem s a német trónörökös leánya, Viktoria hercegnő közt tervezett házasságról volna szó. Mint írják, a fiatal pár rég vonzalmat érez, a legutóbbi háborús események erősíték Sándor fejedelem pozícióját, a német trónörökösnek már csaknem hajlandó volt beleegyeznie a házasságra, de a császár s a trónörökös ellene voltak. Állítólag a román királyné közbenjárása sem vezetett eredményre és Sándor fejedelem már egészen le is mondott tervéről. — **Az asár haragja** Sándor bolgár fejedelem ellen, ugy látszik, nem csillapul. A pétervári félhivatalos lap újra éles támadást intéz a fejedelem ellen, mint a ki tiszteletlenséget tanúsít Európában szemben, mikor egyszerűen mellőzi az európai egyezményt. Az orosz kormány lapja azzal fenyegette, hogy még komoly bajok következhetnek. Szófiaiban pedig rajta vannak, hogy valamiképpen megengesszék a czárt. A nemzetgyűlés válaszfórlata lelkesülten mond köszönetet Sándor fejedelemnek az egyesítés kivívásáért, de aztán, bár Oroszország mindenek utjában állt e műnek, nagy hálával emlékezik meg a „nagyeltűlt Oroszország”-ról is, melynek Bulgária oly sokat köszönhet. Az orosz-bolgár barátság ellen Szentpétervárt nem is volna kifogás, csak Sándor fejedelem ellen, ki a bolgárokat a maguk lábára akarja állítani. — **Gladstone** angol kormányelnök nagy névvel folytatja a választási hadjáratot, sürin tartva beszédek, melyekben ellenfelei állításait cáfolja és az ir kiegyezés szükségét fejtegeti. A csodás szívszósága agyastán rendkívüli agitátori ereje ezuttal is behízelnyül s míg kezdetben bizonyosnak hitték, hogy a választások az ő vereségével fognak végződni, most már valószínűnek tartják, hogy többséget nyer. — **Páris városa** harmindeházzá millió franknyi kölcsönt vesz föl közmunkákra, de a szenátus kitörölte az engedélyező törvényjavaslatból azt a főtételt, hogy a közmunkáknál a külföldiek versenyre kizárandó. — **A svájci nemzeti tanács** egyhangul elfogadta a népfelkölés szervezéséről szóló törvényjavaslatot.

Hazai hírek.

— **Dorogi hírek.** A városi képviselőtestület június 27-én tartott ülésében néma egykedvűséggel szavazott a nagyközség mellett a rendezett tanács ellen. Kovács polgármester azon többségi felkérésére „elfogadja-e a község” a nagy községgé való átalakulást? — a tanács pártiak néma, a község pártiak vezérei pedig tüzes beszédben nyilatkoztak, s így határozata ment, hogy H.-Dorog városa a rendezett tanács helyhatóságát kormányzat helyett a nagy községet fogadta el. Az indokokra majd később bővebben reflektálunk. — A megyei kőút, — az indóháztól be, a városon keresztül a tanácsbázig, — kevés kiigazítással már teljesen elkészült. — Az ifjuság a múlt hó 27-én, az „István” fürdőn, a ref. hitfelekezett áldozó készletei beszerzése alapjára zártkörű nyári táncvigalmat rendezett. A jól sikerült multság reggelig tartott s a kitűzött czérra szépen jövedelmezett. — **Sageden** minap bérmdársra jelentkezett egy anyóka, ki épen 102 éves. — **A löcséi gimnáziumból** tizenegy tanuló csak a ki pászalyá felmeke miatt. — **Halálós kártyárbaj** volt Löcsén két katonatiszt közt s az egyik, Peiróczy Pál hadnagy halva maradt a színikhelyen. — **Lömésárszék** fog nem sokára nyílnai a fővárosban; a főkapitányság megígérte, hogy megengedi a lóhúvágást s eladását, de a ló húst mérnek, nem árulhatnak egyuttal marhahúst is.

— **Szöbngü atom** kinozta meg Kiszjón Skala Antal főhercegei gazdatiszt leányát, egy még fiatal asszonyt; azt álmodta, hogy újszülött gyermeke meghalt s az jedségsbe s földindulásba a különben is beteges anya beleőrült. — **Keszthelyt** gróf Festetics Tasziló nagyszerű kastélyt épített, mely öt-hat millió frtba fog kerülni; száz mázsás kőveket szállítanak hozzá a győri püspökség rákosi bányájából.

Debreczeni hírek.

— **Érettségi vizsgák.** Főiskolánkban az érettségi vizsga kedden ért véget. Vizsgára jelentkezett összesen 66 tanuló, ezek közül jelesül érettt 5, még pedig a következők: Galánfi János, Csánky Benjamin, Kovács Ferenc, Rotschneck Jenő és Tóth Aurél. Jó osztályzatot nyert 11, elégedőt 24, — 2 óra visszavetettetett 13, kik szept. hóban 1 tantárgyból javitanak, — 1 ére visszavetettetett 4, véglegesen elutasítottatott 2 ismétlő. Írásbeli dolgozatokból bukkott 5, ezek szóbeli vizsgára s beosztattak, az írásbeli vizsga után önkéntesen vizsgalepelt 1, real-iskolából átjálott s latin nyelvbeli vizsgázott 1. Tekintve azt, hogy 13 tanuló szeptemberben javító vizsgát tehet, az eredmény elég kedvezőnek mondható. — A debr. kereskedelmi akadémián szombaton az érettségi vizsgálatok szintén véget értek. Az eredmény általában véve jónak mondható. Az írásbeliből 5, a szóbeliből 3 három halgató vettettett vissza. A kormány bizosa dr. Király Ferenc a debr. ipar-és kereskedelmi bank titkára volt. — **Kinevezések.** Szina y Gyulát Hajdumegye tisztifőügyészét a vallás-és közoktatásügyi miniszter kinevezte a debreczeni jogakadémiánál a jog-és államtudományi vizsgáló bizottság tagjává. — **Benik** e Imre helybeli vámgayakornok a székhelyi adóhivatalhoz, s Megyery Miklós székhelyi adótszát a helybeli adóhivatalhoz tisztkéll kinevezettek. — **Elgázotta a vasut.** Kedden éjjel a magyarállam-vasutak vonalán Ebes és Szoboszóló közt a 22-dik számu órnáznál valamelyik vonat egy félóra szűrés embert elgázolt. Mire észrevettük már halva volt. Beszállították Debreczenbe. — **A debreczeni közraktárak.** Illetve raktárházak vállalata ügyében a múlt szombaton fogos ülést tartottak az alapító képviselői. Ez ülésen e szükséges és hasznos vállalat megvalósítása igen nagy lépéssel haladt előre. Az előmunkálatok megtételére kiküldött bizottság munkálattalval elkészülvén, magát felszólítottak jelentette ki s a további teendőik elvégzését az alapító képviselőinek engedte át. Az ílésebből több bizottság küldött ki a különbözőbb további teendőik elvégzésére; így az alapszabályok elkészítésére; aláírasi ívek kibocsátására, a vasuti csatlakozás előkészítésére s épít. előmunkálatokra. Az alapítóok a 100 ezer forinnyi alapítókéből 50, illetve 65 ezer frtot biztosítván, nyilvános aláírásra 50, illetve 35 ezer frt kerül. Egy részvény ára 100 frt. A vállalat ez évi szeptember végén már valószínűleg megkezdheti működését. — **A helybeli négyzet** eddigi buzgó pénztárnoka, Márton László, leköszönt s helyére egyhangul Győri Elek felsőoktatási pénztárnokot választották meg. — **Uj felkölök Debreczen vidékén.** A b.-tordai és ér-ottományi ev. ref. egyházakban múlt vasárnap volt a lelkes választás. Amott a hívek bizalma Vértési Mór debreczeni segédlelkész (nt. K. Tóth Mihály mellett) omitt Szabó Mihály szintén debreczeni segédlelkész (ft. Révész Bálint püspök mellett) juttatta a lelkes állomásra. Helyesebb választást a két derék község alig tehetett volna. — **Uj jogtudor.** Bakonyi Samu városunk jeles tebetségű ifja a napokban a fővárosban jogtudorát felavatottak. — **Gyermekek öröme.** A helybeli Fröbel-egylet gyermekekertjének növendékei a nagyerdei pavilonban tartottak jüniást. A szinpadon verseket szavaltak, táncoltak, gyakorlatokat végeztek a kedves apróságok s végül eljártak az ügyes „Kertész-játék”-ot. A jelenvaltak teljes meglepéssel néztek végig mindent s a gondos vezetésért elismerésüket nyilvánították Göth Józsa kisasszonynak, a gyermekekert vezetőjének. Jelen voltak gróf Zichy Géza és gróf Csáky Kálmán is s a katonai zenekar előadta gr. Zichy hatóság új „Liszt-induló”-ját „Estig a gyermekek részére tombola folyt s azzután a nagyok táncmulatsága következett. Nem voltak sokan, a négyesek mindössze 30 pár jártak. — **Lopás.** Dr. Pallay Miklós orvoselő a napokban több 100 frt értékű arany és ezüst neműt loptak el. A lopást Palotai nevű h.-szoboszlói pincesz követte el, kit a rendrség H.-Nánáson elfogott. Az ellopott értékes tárgyak miud megkerültek.

— **Hymen.** Ujfehértó egyik bájos fiatal hölgyét Csernyus Ilona kisasszony, Csernyus Lőrinc ottani közbessülésben álló földbirtokosnak kedves leányát a napokban jegyezte el Balogh Kálmán benczidai fiatal földbirtokos. — Ifjú gróf Teleky Sándor, gróf Teleky Sándor ezredes fia, a napokban tartotta eljegyzését Kende J. Juliska kisasszonnyal, Kende Kálmán birtokos leányával a szatmármegyeyi Czégényben. — Áldás és boldogság frigyökre!

— **Halálósás.** Szabó Endre, Krecsányi szántársulatának ifju tagja, 20 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt.

Ujdonságok.

— **A tiszántúli ev. ref. egyházkerület** nyári közgyűlése aug. hó 9-én veendi kezdett. Aug. 6. és 7. napjain lelkeskedésséggel vizsgálatokat tartatnak. A második vizsgára jelentkező atyafiak egyházi beszédet tartoznak készíteni 2. Tim. 2: 15. alapján: Igyekeztek Istent előtt kedves lenni stb.: káté magyarázatot a 14. urnapjáról, vagyis 62—64. kérdésekről, melyeket bizonyítványaikkal együtt aug. 5-én d. után 4 órakor a püspöki hivatalhoz adják meg. Aug. 5-én az egyházkerületi tanügyi bizottság tartja ülését. — **A vakáczió** beköszöntött. Az összes tanintézetek növendékei széjjel elszóáltak, ki erre, ki arra. Pihenőre tér tanár és tanítvány egy iránt, ki-ki élvezi a nagyon is szükséges nyugalmat, szóval, most már elmondható:

„Óh! mily nemes pálya
A népnevelészet!
Apostola mostan
Mennyit heverészhet!”

— **Rajztanítás.** Alulírottak van szerencsése a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint, mint a múlt évben, ugy ez idén is mérsékelt díjazás mellett a szüniidő alatt Julius 3-ától 6 hétre terjedő tanfolyamot tenekünk 3 óráig: hétfőn, szerdán és pénteken reggel 8—10 óráig fog tartani. Beiratkozhatni a megnevezett napokon a kollegiumi rajzteremben reggel 8—10 óráig. Krisztiáni Alajos rajztaár.

— **Körlevél.** A Szepessy és Kerekes helybeli elsőrangú czég körlevélben tudatja, hogy az üzletből Kerekes Géza mint társ saját kívánása és barátságos megegyezés folytán kilépett s ezután a czég Szepessy Antal nevet viselendő. A körlevél tudatja egyuttal, hogy a czég Szentkirályi Tivadart, városunk e széles körében ismert derék ifju kereskedőt érdektársul megnyerte. — **A zárt levelező lapok** pénteken kerültek a postai forgalomba. Egyszerűek, csinosak s észszerűek. Sima papíron anyyi hely van levélírásra, mint két régi levelező lapon; a ki tehát apró betűkkel ír, jókora levelet rászoríthat. A felbontás ugy történik, hogy az átlyugtatott s leragasztott szegélyt le kell szakítani. Kétféle ilyen lapot adnak ki: háromkrajcárosat a helyi s ötkrajcárosat a vidéki forgalom czéljaira.

— **Zárszámadás.** Kivonat sz. kir. Debreczen város házi pénztára 1885-ik évi zárszámadásából.

	Bevétel.	Kiadás.
Rendcs kötségtételek	4365.18	2457.55
Sámsoni birtok	47,439.75	11,646.14
Szavóti birtok	49,020.22	39,606.04
Szavóti és kaszálló földek	36,179.19	36,736.65
Legelő	3199.19	3430.00
Ménes	166,927.96	109,365.37
Erdőkezelés	44,371.08 1/2	18,634.12
Városi épületek	42,783.94	58,599.65
Cserép és téglagyártás	19,568.64	21,409.57
Künyvnyomda	1831.54	12,549.25
Fuvarozás	95,615.34 1/2	15,324.35
Regale	37,721.84	20,618.97
Vásárvám és piaci jöv.	52,908.44	97,633.93
Cselekvő tőkék és kamatai	6602.41	132,997.50
Fizetések és hivatali szükségletek	4934.67	46,839.31
Egyházi iskolák, intézetek	9377.65	38,972.65
Helyrendőri intézmények	175.63	4622.26
Színház	21,068.25	21,869.69
Vegyes bevételek	3700.86	11,920.54
Árvaszék	12,476.—	9449.42
Katonai szállásolás	12,202.41	18,970.65
Közokház		
Együtt =	722,429.71	713,476.70
Pénztári maradvány 1884-ről	—	11,500.09 1/2
Rendkívüli kötségtételek	132,201.05	149,532.07
Összesen =	866,108.55 1/2	863,008.77

Levonva a kiadást a bevételből 863,008.77

Marad pénztári maradvány 312,083 1/2 1886-ra.

— **Értesítők.** Kaptak a kegyes tanítórendiek debreczeni agymnáziumának értesítőjét, melyet Vöney Pál igazgató tesz közzé az 1885—86. tanévről. Az értesítőnek 15 első lapját egy kivonat foglalja el Fludorovics Jánosnak, „Q. Horatius Flaccus philosophiai és ethicaei jelleme” című dolgozatából. E kivonat a kitűnő classicus római költő bölcsészeti nézetait tárgyalja avottat tollal. A további részek a tanári karban történt változásokat, az iskolai év kezdetét, a vallás-, egészség-, fegyelmi ügyeket, a tanári testület értekezéseit, a hivatalos látogatásokat, a fontosabb rendeleteket, a vizsgálati rendjét és az iskolai év befejezését ismertetik. A vizsgát június 28-án értek véget. — A tanárkar a segédtanárokkal együtt 8 tagból áll, ezek közül 4 piarista, 4 pedig világi. Van két vallásintéző is. Közölte van a tananyag is, valamint egy kimutatás a használt tankönyvekről és a szertárákról. Az iskola 4 osztályú. I. osztályba járt 24, a II. 20, a III. 21, a IV. 9, összesen 74 tanuló. Róm. kath. volt 61, g. kath. 3, ágost. hitv. 1, mózes hitv. 8, magyar volt 71, német 2, cseh 1, helybeli 27, más megyebeli 42, (ez adatok az ist. év elejéről szólnak); jó magaviseletű volt 30, szabályszerű 38. A nyilvános tanulókat beírattas a jövő iskolai év augusztus hó 29—31 napjain a délelőtti órákban történik; ugyanazon napok délutánjain pedig a pótló, javító és felvételi vizsgálatok fognak megtartani. — Beküldetett továbbá szerkesztőségünkbe Debreczen sz. kir. város főreáliskolájának értesítője, az 1885—86. tanévről. Összeállította Fazekas Sándor h. igazgató. A gondosan összeállított értesítő meglehetősen nagy terjedelmű nyitja meg az elhunyt Futó Mihály tanárór. Ezuttal igen érdekes „A magyar nyelv tanításának története” cz. vázlatos értekezés következik Beczner Frigyesőtől. A főreáliskola Debreczen sz. kir. város közönsége saját költségén tartja fenn, s felügyeleti jogát egy felügyelő bizottság által gyakorolja. A tanári kar 9 egyénből áll. Az évről vizsgálatok jun. 21., 22., 23. és 25-dik napjain tartattak meg. A statisztikai kimutatás szerint volt ez év végén 147 tanuló, ezek közül 17 róm. kath., 1 g. kath., 1 g. keleti, 44 református, 5 evangélikus, 79 — tehát a nagyobb fele — izraelita! A magyaron kívül más nyelvet is beszél 39 tanuló. Helybeli 104, hajdumegyei 12, vidéki származású 31. Östündijában részesült 2 tanuló. Az új tanév szeptember 1-én kezdődik. A beiratkozás augusztus 3 utolsó napján és szept. 1-én eszkelődöttnek. Végül közölte van az ifjusági könyvtár czimjegyzéke, mely csinos könyvtárról tesz bizonyosságot.

— **A helybeli kir. törvényszék** bírói közlő nyári szüniidőre következők mennek: Szőgyény István kir. tanácsos elnök, Tóbi István, Mocsy József, Ujhelyi András, Lánckzy Sándor, Komlóssy Dezso, Konrád Sámuel és Nagy Károly bírók. A szüneti tanács elnöke lesz: id. Balogh Imre, a szüneti bírók: Lengyel Imre, Mészáros József. A járásbírósgától szüniidőre mennek: Tóth Ferenc járásbíró, Bay Gábor és Sárvary Lőrincz al-bírók: szüneti bíró lesz: Ferenczy Lajos al-bíró. — **Tanárválasztás.** A helybeli reáliskola felügyelő-bizottságba 7 szavazattal 2 ellenében a városunk széles körében ismert s a legjobb emlékező elő Harmath Gergely okleveles középiskolai tanárt, ki évekig volt a helybeli kath. gymnasium igazgatója, választotta meg tanáru. — **A debreczeniek erdélyi kirándulása.** Az Erdélybe tervezett kirándulásban már eddig is igen szép számmal jelentkeztek intelligns nők és férfiak. Időig a jelentkezett nők száma 26-ra megy. A fogadtatásra az erdélyiek nagyban készülnék. A kirándulók lelkes ovációkra számíthatnak. — **Helyes!** A helybeli ev. ref. tanítók körében mozgalom indult meg fizetései javítása érdekében. Kérelmök annyival is inkább méltányos, mivel — mint halljuk — a ref. egyházokozsag e czélra nagyobb összegű tökével rendelkezik. — **Miss Cora** a ki a fővárosban oroszlan. szelidítő produkcióval keltett nagy érdeklődést, a napokban Debreczenbe érkezik, és itt fogja bemutatni hajmeresztő bátorságát. Miss Cora és oroszlan. lányai szintén a Nagyerdőn ütik fel szátraikat, miután a kapitányi hivatali intézkedése folytán minden ilyen látni valónak nyáron csakis a Nagyerdőn ad helyen. — **Papszentelés.** Fludorovics János, a helybeli kegyesrendi-gymnázium jeles ifju tanára, kinek nevével nem egy ízben találkozhatunk lapunk olvasói, ma szenteltetik föl áldozárrá Vácziót. — **Értesítetnek.** A város területén a folyó évben engedélyezett kincstári és kivitteli dohány termelők, hogy beültetett föld területeik felmérésére következő határidők tüzettek ki: A városhoz tartozó újföldek Julius hó 5, 6 és 7. Pallag-pusztá 8 és 9. Szepes-Ebes-és Ondód-pusztá 10, 11 és 12. Hegyes, Elep, Alomzug és Macs-puszták 13, 14 és 15. Végre a városban engedélyezett saját használati dohány termelők beültetett területeinek felmérésére ugyanazon hó 19., 20. és 21-dik napjai. Végül figyelemre az a dohány termelők, hogy a czéllal vett hivatalos eljárásnál személyesen vagy megbízottjaik által megjelenjen anyjával inkább el ne mulasszák, mert távollétük a pénzügyi-örökségi eljárásban való megnyugvásnak fogna tekinteni. — Debreczen, 1886. Junius 26. A mezőrendörőség.

— **Uj czég.** A csapó-utczán levő, Vescey Viktor-féle gyógyszerárt teljes berendezésével egyetemben Baláz Ödön gyógyszerész vette át.

— **Nagy lopás** derített ki Béér Kálmán a III-dik kerület alkaptárában a napokban. Rotschneck V. Emil gyógyszerárának, mint laboros volt alkalmaszva egy Feldmann Lőrincz nevű egyén, ki már hosszabb idő óta csepengette a legkülönbözőbb gyógy- és illatanyagokat, ugy, hogy eitovalajlott áruk egy talajgára való tettek ki. — A tettes, — kinek lakásán tudta nélkül tartottak motozást, — mitsem tagadtott; a tulajdonos pedig csak akkor jött nyomára a lopásnak, mikor már a jó madár kelepezébe került.

— **Kuriozum.** A helybeli posta-hivatalnál egy czimzés nélküli levelezőlap olvasható, a következő frncsa tartalommal: „A kufpert feladtam, a viteldiját érte kifizettem, a kulcsot itt küldöm ezen a kártyán.” A dolghab aztán az a jó, hogy egy menykő nagy kulcs csakugyan ott ítyeg a levelezőlaphoz erősített zsinegen.

— **Szülők figyelmébe.** Sztelbló Andor stóozsi (Abau)-Torna m.) evang. lalkésznek lapunk ma számának „nyiltér” rovatában foglalt ajánlközörsára felbujtuk olvasni figyelmét! Ugyancsak figyelmébe ajánljuk a szülőknek Konrád Dánielnek ma számunkban foglalt hírdetését.

— **Sok évi megfigyelés eredménye.** Emésztési gyengeségeknél és étvágy hiánynál, valamint egyáltalán minden gyomorhajnál MOLL valódi Seidlitz-pora biztosabban, mint bármely más szer segíti elő az emésztést és erősíti a gyomort. Dobozonként egy frt o. e. kapható. Széküldés naponta utánvéttel. A. MOLL cs. kir. udv. szállító, gyógyszerész által Bécsben Tucherban 9. A vidéken minden gyógyszerárban és fúlszerkeskedésben határozottan MOLL készítménye ennek gyári jelvényével és aláírásával kéréndő. Debreczenben kapható dr. Rotschneck V. Emil és Göll Nándor és Tamássy Károly gyógyszerártaiban.

— **A szépségrejő** 2 fu kerestetik egy szépségrejő uriháza cserébe, hol magy. tanulmányait megszakítás nélkül folytathatják, új ellátás és bánás mód biztosított; bővebb felvilágosítást nyujt lapunk kiadóhivatala.

CSARNOK.

A hajdúk multjából.

Írta: **Dudás Gyula.**
(A hajdúk eredete és szereplése Bocskay kora előtt.)
(Folytatás.)

Gyula elestével utolsó positívjukat vesztették el a tiszavidéki hajdúk, s ettől fogva mindinkább a bihari észrekre szorultak. De a bihari és az azzal szomszédos részekben tanyázó hajdúság nem is annyira a törököket, mint inkább a békés lakosságot nyugalantotta, sőt az erdélyi határokat is pusztította. Ez volt oka, hogy Báthory István fejedelem 1572-ben haddal támadta meg a Nagy-Várad vidéki hajdúságot s több csetáiban meg is verte. E hadjáratról részletes tudósítások nem maradtak fenn, de a nagy megá-bizonyos, hogy a porta, mely szintén a nagy hássa volt már a bihari hajdúk ellen, Báthory győmes harcaival fertőztetett fejete ki, még pedig mindinkább, mert ép ez idő

Folytatás a mellékleten.

főleg a Sarkad vidéki hajdúság a gyulai török őr-
ségeknem kevés kárt okozott.)

Az ország különböző részein tartózkodó haj-
dúság fektelésének megállítására sem Báthory
hadjárata, sem a törökök foglalásai, sem pedig az
1563. évi törvények nem voltak elegendők. A jó
részben senkinek sem engedelmességet csapatok
szabadon üzték továbbra is az ellenségnek egy, mint
barátjának egyaránt ártó rabló kalandozásókat, és
ez volt oka, hogy az országos rendek már 1575.
szükségessé látták az 1563. évi intézkedéseket
egész szigorral megújítani s ismét törvénybe ig-
tatni.¹⁾ Hogy azonban e törvényes intézkedés er-
edménye mily kevésbé mutatkozott, legjobban kitűnik
azon körülményből, hogy a következő években egy-
másérték a hajdúkra vonatkozó törvények. Rudolf
király országjárása alatt s főleg mióta a tizenöt éves
török háború kitört, a hajdúk száma s az általuk
okozott sérelmek mindinkább növekedvén, 1595-ben
két nevezetes és látszólag údvös törvényt alkottatott
a hajdúkra vonatkozólag. Az ez évi XXXI. törvény-
cikkben kimondatott ugyanis, hogy semmiféle ma-
gán ember saját szolgálataiban sem gyalogos, sem
lovas hajdút nem tarthat. Azon ur, a ki ezt tenni
nota infidelitatisba esik, a hajdú pedig, ki egyesek
szolgálatába áll, hallállal büntetendő.²⁾ Hasonló
szigorral lép fel az ugyanezen évi XXXII. t. cz.,
mely szerint a szerte kőborló és sem a várak őrzé-
téhez nem tartozó, sem pedig a császári vezér-
parancsnokságát el nem ismerő minden rendű ka-
tonákat elfogatás esetén nyomban ki kell végezni.³⁾

A napirenden lévő török harcok az ép ez
időtűl tizenöt éves háború viszonyosságai min-
denetre vágó honfit a cselekvés mezejére szól-
ították; minden fegyverfogható ember táborba
szállt, s ha nem is a birodalmi hadak zsoldosai s
önkényesítői közé állott, mégis mint saját tüzérvény
védelmező harcos, szolgálattal tett a haza ügyé-
nek. Magyarország e korban egyetlen nagy táborra
alakult s csatazaj hallatszótt; úgy szólva Kárpátok-
tól Adriáig. Nem csoda tehát, ha e zavaros időkben
a hajdúk száma mind egyre növekedett, s hogy egy
császári sereg sorában, mint a szabadon por-
tyázó csapatok élén mindinkább több és több haj-
dúval találkozzunk. A tizenöt éves török háború
egyes eredmények tekintendőt tehát az, hogy a
szabad hajdúság számban és erőben oly fokra
emelkedhetett, mint a mielőtt e század végén
s a következő elején feltűnt. A XVI-ik század ut-
olsó éveiben fejlődött ki, másod ízben önálló
hadászati tevényező a hajdúság, s épen ekkor alau-
tot meg fokozatosan az a hatalmas katonai testüle-
let, mely a következő század első évtizedében
Bocskay szolgálataiba állott s mint Bocskay hiva-
ladói történelmi jelentőségére emelkedett. Termé-
szetes azonban, hogy a mértékben növekvő
háborúk a hajdúk számát, ép oly mértékben növe-
kedett független hatalmuk, melyből kifolyólag egy
nagy részük annál több garázdaságot követett el.
Igy érthető, hogy már 1596-ban felújították az or-
szágos rendek a hajdúk ellen hozott előző évi tör-
vényt, s hogy új intézkedések annál sikeresebb le-
gyen, egyszerű mind kimondották, hogy a mely főis-
pán, vagy főkapitány hatósága alá tartozó területen
a garázda hajdú megtűrtnek bizonyul, az a főispán,
vagy főkapitány állásától fosztassék meg.⁴⁾

A következő 1597. évi törvényhozás új-
bóli kiterjeszté felhívta a hajdúkra s nem mulasztotta
el az előző évi intézkedést megújítani, mert mint a
törvény világos szavai tudatják velünk: ki nem
lehet mondani, mennyi károkat okoz ez emberi faj
mindenfelé.⁵⁾ Az ugyanezen évi XXIV. t. cz. szin-
tén a hajdúkkal foglalkozik, s hogy mintegy az
előbbi törvényt megszorítja, nyíltan rendelé, hogy
ha bármely ur, nemes, vagy várparancsnok hajdú-
tatt szolgálataiban, az javainak elvesztésében bün-
hódjék.⁶⁾ De hogy a hajdúk között e korban mily
külömbösg létezett, épen e törvény mutatja. Kül-
ömbösg tételik ugyanis a szabad és nem szabad
hajdúk között. A törvény szigorú ita a szabad haj-
dúk ellen fordul, kik alatt oly kőbor katonák ér-
tetnek, a kiket egyes urak szolgálja cizmen tartanak
használatukra még pedig jobbra csak azért,
hogy általuk saját maguk számára is raboltságanak.
Az ily hajdúk — mondja a törvény — a török lakta
vidékek bekalandozása címén bejárják a szegény

nép telepeit és falvait, elhajtják annak marhát s
folyton rabolják őket.⁷⁾

Ezekre vonatkozólag írta 1598-ból az egykoru
Illésházy, hogy: „ezen időben a faluk és városok
Buda és Esztergom körül mind puszták voltak,
elfutott vala a nép. Ezek közül az futott nép kö-
zül és a fizetetlen végbeli gyalogok közül... sza-
bad hajdúk támadtak; ezek csak itt az főlöf Ma-
gyarországnban többen voltak három ezernél. Ezek
nagy kárt tettek sokszor az törökökben, meg is
verték őket gyakorta, Budán alól városokat elra-
boltak, nagy sok nyereséget nyertek az törököktől,
Budán alól 20—25 mértőlúnyire elementek, Mohá-
csót, Szegszárdot, Tolobát megvették és hátrát-
rőben az törökök megvittak velük, de igen megver-
ték a mieink őket, nagy vitéséget cselekedtek ön-
maguktól, szabad akarattól, senki sem fizetett
veleket. Baranyában, Somogyban sok kastélyokat
verték fel és meg is vették az törököktől és felpra-
dálták elégettek.”⁸⁾ Illésházy ez előadásából világ-
os, hogy ő szabad hajdúk nevezete alatt épen azon
rabló hajdúkat érti, kikre az előző évek törvényei
vonatkoznak, nem pedig azokat, kik a királyi sere-
gekben szolgáltak. A rabló és nem rabló, szabad
és nem szabad hajdú között azonban nehéz lenne
e korban ép úgy, mint bármikor határozott kül-
ömböséget tenni, mert a hajdúk egyik nap beálltak
valamely vezér csapataiba, másnap pedig már ismét
kalandozásokon találjuk őket. Késégtelen azonban,
hogy a királyi szolgálataiban álló s a rabló hajdúk
között már a kartársak is tettek külömböséget, bár
ebből még nem következik, hogy szabad hajdúk
alatt csakis a szabadon garázdálkáló csapatok
értendők.

(Folyt. köv.)

Ve g e s.

— **Tejles ellátásra** egy uri háznál a
főiskolához közel 2, esetleg 3 urchi gyerek méltányos
árért fel fogadjatik. Bővebben kiadóhivatalunkban.

— **Cserbe kerestetnek** szepességi
német lánykák, debreczeni családok leánygyermek-
keiért; bővebben értekezhetai e lap kiadóhiva-
talában.

— **(A század csodái)** közé méltán so-
rozhatók a mai tökéletes szerkeztű nyomdagépek
s örvendetes, hogy hazánkban is képviselve vannak
már azok szép számmal, a hirlapiprodalom nagy föl-
virágzása folytán. Csak a múlt őszel tette közzé
a „Pesti Hirlap” az új szerkeztű rotációs
gépeinek érdekes leírását, megjegyezve, hogy az tiz-
ezzer példányt nyom ki a lapból egy óra alatt, még
pedig fölívárga és összehajtogatva, s ime, már ez a
gép is fölül van múlva, amennyiben — mint a
„Pesti Hirlap” szerkesztősége minket értesít —
már meg van rendelve a lap részére Würzburgban
oly második rotációs gép, mely nem kevesebb,
mint huszezer példányt állít elő óránként. Valóban
ámulatos haladás, akár a gépyártás mai tökélyét,
akár egy ily kedvelt lapnak rohamos terjedését
vesszük figyelembe, ni ily óriási produkáló képes-
ségű gépek beszerzését teszi szükségessé. Igy le-
hetséggé váik a „Pesti Hirlap”-nál, hogy a mi
hajnali 3 óráig történik, az már teljes részletessé-
ggel olvasható: legyen a hajnali 4—5 óraker vasutra
szállított összes lapdányokban; sőt lehetésgé
éjjeli 2 óraker egész új vezérczikket, tárczát vagy
a táviratilag jelzett események által alkalmvá tett
egyéb közleményt a lapba fölvenni. Oly tökélye
a lapszerkesztésnek, minőről csak tíz év előtt sem
mert volna magyar szerkesztő és kiadó álmodni! S
hogy e rohamos haladás épen a „Pesti Hirlap” nál
jelentkezik, azon senki sem fog csodálkozni, a ki
tudja, hogy e lap ma a legnépszerűbb és legel-
terjedtebb Magyarországn, mert a mellett, hogy so-
kak és sokfélté ad s kitűnően van szerkesztve, mégis
a legolcsóbb (egy óra 1 frt 20 kr, negyedévre 3
frt 50 kr); a komoly tartalom mellett mindig sok
belle a mulattató (tárczák, karczatok, apróságok
a legjobb íróktól) s külső kiállításra nézve ma a
legdiszesebb a napi lapok közt; szóval oly lap, mely
a tömeges felkarlást meg is érdemli. Mutatvány-
számokat levelezőlapon nyilvánított óhajra bárki-
nek egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadó-
hivatal (Budapest, Nádor-utca 7. sz.) hova az
előfizetési pénzek is küldendők.

— **Jövedelmező foglalkozást** nyer-
hetnek oly egyének, kik egy elsőrendű cégnél, mint
ügynökök alkalmazva lenni óhajtanak — bővebb
felvilágosítást nyújt kiadóhivatalunk.

*) Ugyanezen évi XXIV. t. cz. 1. §.
*) Illésházy: Feljegyzései: Mon. irók. VII. 55—56.

Szerkesztői üzenet.
E. Kovács Gyula. Kolozsvár. A
jelzett lapot minden utánjárás mellett sem sikerült meg-
kerülnem. Igen leköteleznel, ha azt póstaforduáltával be-
küldend. Üdvözlé!
Többségi T. urnak. Az ígért folytatás mi-
előbbi beküldését kérvük.
„Egy jó öreg ember”. Jobbat kérünk.
D. M. Helyben. Hogy csak néhány ref. ta-
nító vizsgálattól emlékeztünk meg mult számunkban,
annak oka az; hogy csakis azon tanítók vizsgálatán le-
hettünk jelen. Olyan vizsgálatról pedig, melyen jelen nem
volunk, nem irhattunk, noha készséggel elismerjük, sőt
tudjuk is, hogy a ref. egyház még több jóság tantervvel is
rendelkezik.

Felőlős szerkesztő: **Tóth László.**
Főmunkatárs: **Szabolcska Mihály.**
Kiadótulajdonos: **Zicherman H.**

NYILTÉR.
Reinseidene Stoffe 80 kr.
per Meter, sowie à n. 1.10 und n. 1.35 bis
n. 6.10 (farbig, gestreift und
carriert Dessins) versendet in einzelnen Roben und
Stücken zollfrei in's Haus des Seidenfabrik-Depot G.
Henneberg (k. und k. Hoflieferant), Zürich
Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

SchwarzSatin merveilleux
(ganz Seide) fl. 1.15 per Meter
bis n. 6.45 (in 16 verschiedenen Qualitäten) ver-
sendet in einzelnen Roben und ganzen Stücken
zollfrei in's Haus des Seidenfabrik-Depot von G.
Henneberg (k. und k. Hoflieferant), Zürich.
Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Szülők figyelmébe!
Fölhívás.

Alőírott tudatja a t. cz. közönséggel, hogy
mint eddig, úgy a jövő iskolai évben is fölveend
gymnásziális vagy realista tanulókat különösen azok-
kat, kik a németnyelvet elsajátítani óhajtják. Alő-
írott, mint több éveken át magántanulókkal foglal-
kozó oktatást adni kész mind a gymnásziális tudó-
mányokban, mind a németnyelvben. A társalgási
nyelv kizárólag német. A vizsga bármely gymnási-
umnál lehet, melyről vagy az alőírott gondosko-
dik, vagy a szülék kívánásához képest. Az illető-
nek eddig szerencséje vala 152 magántanulót
kiképezni. 15 év alatt elég bizonyítványa a bizal-
omnak. Az érdemet méltányló szülék — kiknek
gyermekük alőírottnál voltak, teljesen meglege-
dettek mind a házi neveléssel, mind az oktatással;
ezeknek bizonyítást bírja alőírott.
Fölvéteik a tanuló egy iskolai évre 300 frtét
o. é. teljes ellátás és oktatás fejében. A vizsga
költsége a szüléket terheli, maximum 35—40 frt
a körülményekhez képest — ide nem érve a könyve-
ket, iskolai szerezket stb.
Stoosz, (Abauj-Torna) 1886. jul. 2.

Szethlo Andor,
evang. Jelkész.
(311) 1—3.

Női ruhák
legújabb divatszertint készítésére ajánlja magát
a legjutányosabb árak mellett
Feldmann Berta,
Nagycsapó-utca 330. sz. Törő-ház.

Orvosi tekintélyek által
vесе, hуgydara, kőszvény és hólyag bán-
talmak ellen, továbbá a légző és emésztési
szervek hurutos bántalmainál rendelve.

Salvator
— égvényes vasmentes savanyúvíz —
szénsavdús, lithium tartalmú forrás.
Borralhasznáiba igen kellemes és foglító szolgálat
Kapható égvényes-készletben és foglító gylvaszertben.
A Salvator-forrás igazgatósága Egerjessen.

TRADE CHAMPAGNE
AYALA & Co
Egyedüli r a k t ár Debreczen és
vidékére csak
Geréby Fülöpnél
Debreczenben.
(420) 34—50.

Bikszádi Klára-forrás
égvényes konyhasós savanyúvíz
kitűnő hatású: emésztés és légző
szervek hurutjainál, Gyomor- és
bélnyálkásaságnál; üdít hólyag-
hurutnál stb.
Borral vegyítve közkedveltségű.
Főraktár: **Geréby Fülöp** urnál.
Ára: 1 rekesz 60 kisebb 0-6 literes palack-
kal 7 frt. Üres üvegekkel telt rekeszek 3 frt
20 kr-ért váltatnak vissza.
Bikszádi gyógyfürdő igazgatósága.
(296.) 3—12.

MATTONI-FELŐ
GISSHÜBLER
legújabb égvényes
SAVANYÚ-KÜT
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gégebajknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Előnyös kereset.
Minden rangu állandó személyek, **kik a tör-
vény által megengedett állam-
magán-sorsjegyek** részleltetés melletti
eladásával (az 1883. évi XXXI. törv. cz.
szerint) foglalkozni óhajtanak, **igen előnyös
feltételek** mellett mindenhol felvételtnek. Némi
szorgalom esetében **tőke és kockáz-
tatás (risico) nélkül havonta
100 egész 300 frt. könnyen ke-
reshető.**
Ajánlatok a jelen foglalkozás megnevezésével in-
tendőzők a
**fővárosi váltóüzlet-társaság
Adler és társához Budapestben.**
(264.) 5—6.

Legújabb óvszerek (Presorvatív).
Hálhólyag gumirozva, legkitű-
nőbb és leghibtosabb minőségben,
rendkívül czéleszerü ducztaja 5 frt, ugyszinte min-
denféle valódi franczia hálhólyag és Gummi-
Roulés 1 frtől 5 frtig ducztaja, legfinomabb fran-
czia elővigyázati szivacsok 2 frt, angol 3 frt
ducztaja, a legnagyobb titoktartás mellett szétkül
Gummiwaaren-Agentie, Alex. Mosé, Bécs I.
Köllnerhofgasse 4. 1-ső emelet. Teljes minta-
gyűjtemény 3 frt 50 kr. (471.) 30—52.

Haszonbérleti hirdetés.
Szabolcszói határban a várostól félórányi
ra 200 katasztrális höld elsőrendő búza-
termő föld egészen vagy részletenkint is,
haszonbérbe kiadó.
Értkezhetni Debreczenben, Nagyuj utca
1604. szám alatt. (300.) 2—3.

1) Magyar missilis levelek. Tört. Tár. 1879. 732.
2) 1575. évi XIII. t. cz.
3) 1595. évi XXXI. t. cz.
4) Ugyanezen évi XXXII. t. cz.
5) 1596. évi XXIII. t. cz.
6) 1596. évi XXIII. t. cz.
7) 1597. évi XXIV. t. cz. 2. §.

Szülők figyelmébe!

Szülők figyelmébe!

Konrad Danielné szül. Holland Ottilia
stuttgarti születésű, képzett nevelőné, saját lakásán f. évi **Julius 10-dikétől**
kezdve német és franczia nyelvből, valamint magyarban is és zongorá-
ban privát órákat adand.

2 leány gyermekét teljes ellátásra is elfogad.

Lakása: Nagy-Péterfia-utczából nyíló **Kasza-
köz 957 dik** számú házban.

(306.) 1—3.

Szülők figyelmébe!

KONDOR L. Debreczenben

ajánlja a legelőnyösebb árakban mindenféle fűszereket és vegyes
árúit, u. m.: **czukrokat, kávékat,** fűszereket egészen és törve;
különböző ásvány-vizeit, piros, fehér, csemege és
asszu borait, különösen pedig **gyümölcs és zöldség
ujdonságait,** u. m.:

**nagyszemű földieper és pőszméte,
narancsot, czitromot, zöldpaszulyt és borsót,
kártifolyt, spárgát, tököt, ugorkát stb. csorgatott és idei
uj lépesmézet és naponta érkezendő sótlan friss**

IRÓSVAJAMAT.
Tisztelettel
KONDOR L.
Czegléd utca Simonffy-ház.
(480.) 25—52.

Tisztelt uram!

Hosszabb ideig gyomorhurubban szenvedve, melyhez még makacs hideglelés is járult, orvosi segély dacára annyira lefogtam, hogy már járni is alig tudtam. Ekkor dacára, hogy az ugnovezt egyetemes gyógyszerek írták ellenzenvel vagyk, elhatároztam az ön Dr. Rosa-főle életbalzsamát meghoztatni, s azt az általa...

Gyors és biztos segély gyomorbajok és annak következményei ellen.

Az egészség fenntartása egyes egyedül csak a jó emésztés fenntartása és előmozdításán alapszik, mert a jó emésztés és a testi és lelki épségnek ez az alapja. Az emésztés szabályozása, a kellő vérvégzés előlése, a megromlott és hibás véralakítások eltávolítása a legjobbnak bizonyult hátszer a már évek óta ismeretes s közkedvelt...

Dr. Rosa életbalzsama,

mely a leghasznosabb s a leggyógyhatósabb gyógyszerből a legnagyobb gondallal készitve, teljesen megbízható a legjobbnak bizonyult be mindennem emésztési hámalmaknál, nevezetesen az étvágyhiány, a savanyu felbőfőség, a puffadás, émelygés, has- és gyomorfájás, a gyomorgörés, a gyomornak étellel túlterhelése, az elnyakosodás, a vértörődés, a nyereses bántalom, a női betegségek, bélbajok, a rászékő és lépkőrmál (emésztési zavarok következtében) az emésztési összes működésére énkítőleg hat, tiszta és egészséges vért hoz létre, s a beteg testnek előbbeni ereje és egészsége ismét megadatik. Ezen kitünő hatásánál fogva tehát ez máris a legjobbnak bizonyult s a legbiztosabb nép-és házi gyógyszerre vált általános elterjedésnek örvendő. 1 palackkal 50 kr., dupla üveggel 1 forint. Több ezer elismerő s dícsérő irat van kitelve szives betekintés végett. Bérmentes levélbeli megkeresésekre utánvéttel mellett minden-hová megküldöttek.

ÓVÁS! Minden kellemtelen félreértés kikerülése végett felkérem a t. vevőket, mindentün hátróztatlan csak Dr. Rosa élet-balzsamát kéri...

Prágai egyetemes házi-kenőcs biztos és kipróbált szer gyuladások sebek és dagadtatások gyógyítására. Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladása, terjedése és keményedésénél, a gyermek elválasztásánál, gonyedésnél, vérdaganatoknál, nyefakadásoknál, és pokolvarnál; körmögdaganatnál s az ugynevezet. körmömgégnél, a kézen vagy lábón; keményedéseknél, duzzadásoknál, mirigydaganatoknál, szalonnadagnál, hullatemenél, hószénnyes és csúszos dagadtatásoknál; időleges csukló-lóbnál, a láb-, térd-, kéz- és csípőformák cserespedésénél; rovar csípések által okozott dagadtatásoknál; rákos dagadtatásoknál; feltört lábknál a csonthártya gyuladásánál, stb. — Minden gyuladás, dagadtatás, keményedés, duzzadás a legrövidebb idő alatt gyógyítatik, a hol azonban már a fejképződés beállott, a dagadtatás a legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja és meggyógyítja les. 25 és 35 kros szelencékben.

Fül-balzsam. A legkiszáradt és számos kiserült által mint legmegbízhatóbb szer ismeretes a nehéz hallás meggyógyítására, s a teljesen elvesztett hallás visszaszerzésére. Egy palackkal 1 flr. (179.9) — 20.

ÓVÁS.

Nemely iparosok

„a valódi Karolinethali Dávid-thea“ bő fogyasztása által elcsábítva, hamisítványokat forgalomba hozni igyekeznek, és hogy csaláskodás a közönséget annál biztosabban tévútra vezessék ugyanazon eziméletet használják, milyenneket a készítőemőimre illesztett szöveget. Nível mind ezen hamisítványok csak eredménytelen, vagy kártékony anyagok, melyek képesek a valódi Karolinethali Dávid-thea jó hírnévét csak ártani, elhatároztam magamat minden esomagra aláírásomat kéz pecsétell illeszteni, mire az általam készült közigygyászr igen tisztelt fogyasztók figyelmöztöttek és kéretnek, minden hasonlóképen megvevőzt készületek, mely aláírásommal ellátva nem volna vissza-utasítani.

Fürst József,

gyógyszerész „a fehér angyalhoz.“ Prágában (Porio) Egy csomag Král valódi Karolinethali theájának ára 20 kr. o. é. A csomagnál kevesebb nem tétetik postára. Ksmét eladók megfelelő jutalékokat kapnak. Kapható Debreczenben: Dr. Rothschnek V. Emil, Pesten: Török J.-nél. (46) 20—20.

Szives megfigyelését!

Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magánszemélyek bizonyítványai által kitüntetett készítmények.

Dr. MILLER mohnövényedve

meglepo hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyakosodás, keletkező gümőkör, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmái ellen. Tégelyben gyermekek és felbőtték számára. Egy tégely ára 50 kr. o. ért.

Dr. MILLER védbalzsama göresők ellen.

Ezen balzsam a gyomor és belek nyákhártyáira erősitőleg és ételtoleg hat, a máj kiválasztásait elősegíti és kitünő szélhajtó szer. Sikeresen alkalmazható és különösen ajánlható gyomorfájásnál, gyomorgörésoknél, a gyomorpuflatságánál, hányásnál, hasmenésnél és székürösgnál. Kólikánál és minden majdnem rögtöni. Jótékony hatása továbbá váltózá és hatása más hosszabb ideig tartott kimerítő betegségek utáni fellábadásánál, mivel az étvágyt gyarapítja és az emésztést nagyban elősegíti. — Ezen kitünő szernek különösen fatulhelen egy hástárásban sem kellone hiányoznia.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. Fél üveg 80 kr. o. é.

MILLER tyükszem-balzsama.

Csalhatatlan szer tyükszemek, szemölcsök és fájdalmas bőrkeményedések ellen.

Kitünő hatás folytán ezen szer napról-napra növekvő keresletnek és elterjedésnek örvend.

Nemalán előforduló hatás nélkül utánzásoktól való megóvás végett kéretik mindenki csakis MILLER tyükszem-balzsamát kéri. Ára egy skatulyában lévő üvegesnek, használati utasítással együtt 60 kr.

Beküldetett.

Miller J. gyógyszerész urak Brassóban. Örömmel konstatálom, hogy minték készítménye mohnövényedve- és tyükszembalzsama, ugy nálam mint némoldémpóssan levett. Várakozáson túl megelégszem a sikerrel. Sternberg (Morvaország) ápril 1-én 1885. Schwarz Gusztáv kereskedő.

Az összeg és 10 kr csomagolási költség előleges beküldése után a készítmények bárhová postabérmentesen szállítanak. Két doboznál kevesebb nem küldetik.

Központi küldeményezési raktára Miller J. gyógyszerész Brassóban. Valódi minőségben mindenkor kapható Debreczenben: Stenczinger K.; B.-Csabán; Kugel és Bortóky L. fúszkerkereskedő úrnál; Miskolcban: Dr. Rác György, Szabó Gyula és Kurucz János gyógyszerész úrnál; N.-Károly: Kerekes Bertalan; Nyíregyházán: Fábry Gusztáv; Szatmár: Schwarz A. mint fúszkerkereskedő úrnál. (489.) 21—21.

Ideg-betegségek.

Mi az ideg?

Az ideg az érzések tulajdonképeni közvetítője, minden külbekhatás legelőbb is általa vétetik fel s így közvetítetik. A mily különbözők az idegbajok okai, ép oly különbözők jelenségei is. Legelőb sorban állanak a migrains, (földoldali fejfájás) és idegek s összezugorodása az általános lesoványkodás elgyengülés, férfui gyengeség és magómlós. (tehetetlenség), elme gyengülés, sápkór melyen beessett kék karikával körülvelt szemek, álmatlanság, kedélylehangoltság, keresztont és hátrómoz-fájdalom, méhszervi-görésök, dugulások, minden ok nélküli rémegés, a vig társaságok kerülése, női bajok, gyengeségi állapotok, vérszegénység, köszvény és oszós bajok, a lábak és kezezséketése stb. Mindezen fontobb elősorolt idegbetegségek semmiféle, és idős a gyógyászatban ismeretes szer által sem gyógyíthatnak meg oly biztosan és tökéletesen, mint a

Dr. WRUN-féle Peruin-por által

(perui növényekből készitve) Ártalmatlanságáért kezesség vállalatik. Ára egy doboznak a pontos utasítással együtt 1 frt 80 k. Kapható Debreczenben: Dr. Rothschnek V. Emil és Gölti Nándor gyógyszerésztárában, Bécsben: Gischner A. ökl. gyógyszerésznél II. kerület Kaiser Josef-str. 14. (446.) 18—18.

Férfi-erő,

Biztos segély! A cs. kir. szabadalmazott carbon nomi-szervi zuhanyról bárki is meggyógyíthatja (külsőleg használva) biztosan s állandóan, gyakran már 24 óra alatt, még ott is, a hol már semmi sem használ, még az évek óta tartó tehetetlenséget is. Kellems észrevétlen gyógymód, tökéletes kigyógyulás orvosi igazatás nélkül. A legelőbkelő professorok és orvos szaklapok, a legelőbkebb orvosi ajánlatok s a gyökeresen kigyógyítottak köszönetíratai, minden érdeket nélkül ajánlják a szenvedőknek a carbonzuhanay azonnali megrendelését, mely állandó sikert biztosít. Teljesen felszerelve s használati utasítással 5 frt 80 k. Titoktartás mellett megküldés, és a csomagolás a tartalmat és eredetét nem árulja el. A cs. kir. szabad. carbon-zuhany főraktára Dr. Karl Altman, titkos-betegségek gyógykezelő intézete, Wien, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80. (499.) 18—52.

ARJEGYZÉK az „ISTVÁN“ gőzmalom készítményeiről saját raktárában. Arak ausztriai értékben Kötelezettség és engedmény nélkül. Késpézn fizetés mellett. Ingyen szákkal. 100 kiló A. B. Asztali dara nagyszemű 17.20 C. szinte 16.20 0 Királyliszt 16.60 1 Lángliszt 16.— 2 Montliszt 15.60 3 Zsemlyelisztt különös 15.— 4 5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű 13.60 6. szinte 2-sód 13.— 7. Középkenyérliszt 1-ső rendű 12.40 8. 2- 11.80 8 1/2 Barna kenyérliszt 1-ső 10.60 8 3/4 2-od 8.— 9. Láblliszt — 6.— 10. Veres liszt — 4.— 11. Finom korpa — 4.— 12. Durrakorpa — 3.60 Simán őrlött búzaliszt zsákkal 3.20 ugyanaz — 8.20 Dara és liszt 25 kilós zacskókban 100 kiló zacskóval együtt 60 kral drágább. Debreczen, 1886. Junius 13. A zsákok súlytartalma, — teljsly tisztasulyanak véve. A. B. C. 0—8 1/2 számgig 25 és 35 kilo. 10 11. 12. — 50 — — Sima liszt — 75 — —

1000 Kammgarn-maradék valódi mosható, legújabb minták; egy teljes uri öltönyre 6 méter 2 forint 70 krajczáért kild utánvéttel: BERNH. TICHO. BRÜNNEN Krautmarkt 18. Minták ingyen és bérmentve. (251.) 3—5

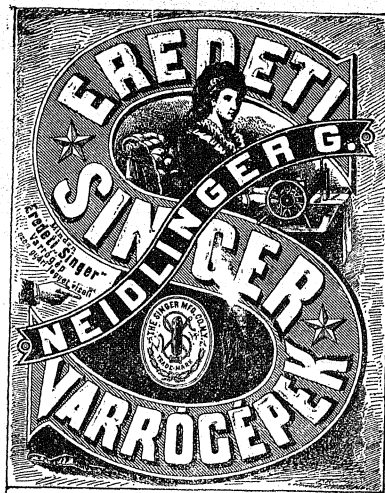
A LEGJOBB SZIVARKA PAPIR A VALÓDI LE HOUBLON francia gyártmány Cawley és Henrytől Párisban. Utánzásoktól óvatik! Ezen papir Dr. J. J. Pohl, Dr. H. Ludwig és Dr. E. Lippmann urak, mint a bécsi egyetem egytanáraitól a legjobban ajánlatik és pedig: kitünő minősége és tisztasága végett és minthogy abban semminemű, az egészségnek ártalmas anyag egytieve nincsen. 500 BRUNNEN TICHOW & CO. PAPIER-FABRIK. FAC-SMILE DE L'ÉTIQUETTE 17, rue Béranger, A PARIS. (374.) 19—38

Bérbeadandó birtok. Biharmegyei Magyar-Homorog község határában a „Kisnyésta“ pusztán, Berettyó-Ujfalu vasút állomástól egy és félóra jársnyira, 1080 osztályozott földből álló birtok — a rajta levő épületek és vele járó jogokkal együtt 1886. évi Október 1-től — 6, esetleg több évre is bérbe kiadó. Jelenlegi bérlő: Feischl Fülöp és fia debreczeni jó nevű czég az uj bérlőnek gazdasági felszereléseit és állományából több rendbeli előnyös átengedeményeket hajlandó tenni. A részletes haszonbérleti feltételek közelebbről megtudhatók tulajdonos ngos Buttykay Viktor úrnál Kalocsán, vagy pedig alólírott nál Debreczenben. Debreczen, 1886. Julius 1. Komlóssy Arthur, ügyvéd. (309.) 1—1.

CZIGELKAI LAJOS-ISTVÁN-forrás. GYÓGYVIZ előrendű, kipróbálva és orvosi tekintélyek részéről a legelőbkebben ajánlv. A forrás kezelősége Sárosmegye. (288.) 4—12

Horgany-vonal (Anker-Linie) a m. kir. kormánygal egyesítve a legbiztosabb, legjobb és legelőcsőbb ut FIUMÉBÓL NEW-YORKBA. „Sidonian“ (1382 Tonnas) gőzösön. — Indulás Fiuméből Julius 15-dikén. Egyenes személyszállító-utazójegyek és egyenes máházás Budapestről és Magyarország más főállomásairól Észak-Amerika minden főállomásáról. Ezen társulat az egyedül, melynek azon jog megadott, hogy a főállomásokról — Északamerika minden főhelyére egyenes uti-jegyeket adhasson ki. — Rakodásokat a Középtengerre és köz-kikötőkre átvész és felvilágosítást ad az Adria-társulat és Hoffmann S. és V. urak Budapestben és Fiumében mint Henderson Brothers magyarországi vezérügynökei. (94.) 17—52.

!! A bajusz barátok szives figyelmébe!! ROYKO VIKTOR tiszaujlaki gyógyszerész, fehér, barna és fekete színű közkedvelt magyar bajusz-pedróje. Nagy doboz 35, kicsiny 20 kr. Több igen tisztelt vásárlóm fölhívására bátor vagyok kinyilatkoztatni, hogy 69 év óta országzeret kitünőnek ismert „közkedvelt magyar bajusz-pedró“ fölírattal ellátott bajusz-pedró készítményem folyton növekvő kelendőségnek csökkenésére, másrészt pedig a t. vásárló-községnek ámitására, bajusz-pedró készítmények vannak forgalomba hozva, melyek 1) „Tiszaujlaki bajusz-pedró“, 2) „Valódi Tiszaujlaki bajusz-pedró“ és 3) „Javitott Tiszaujlaki bajusz-pedró“ fölírattal viselnek. — Ezen ámitás mellett szemben ki kell jelentem, hogy az új fölírattal bíró bajusz-pedró készítmények mind hamissak, mert azok nem innen Tiszaujlakról erednek, nem gyógyszerésztáramnak készítményei! És nem bírnak a n. n. k. ama közkedvelté vált, a bajusz fejlesztő és ápoló kitünő tulajdonával. Royko Viktor gyógyszerész. Hamis készítményeket elkerülnöd, mindég a Royko Viktor gyógyszerész készítménye keressek és fogadtassék el. Ennek dobozait fehér mezőben zöld nyomatú „közkedvelt magyar bajusz-pedró“ fölírattal viselnek s azon piros, belől a fedélben pedig kék színben, a készítő névalírásával vannak ellátva. — Valódi minőségben kapható a készítmény Tiszaujlakon; Debreczenben: Dr. Rothschnek V. B., Gölti Nándor, Geréby Fülöp, Szepessy és Kerekes, Varga Lajos, Szabó Zsigmond, Andró Károly, Kondor L., Szép József, Ganovszky Lajos, Weisz Sándor és Deutsch & Kuhn uraknál; Nagyváradon: Kiss Sámuel, Steinschreiber Sándor fodrász, Siszler Antal fodrász, Bartos Bódog fodrász, Jánky Antal, Tolnay István és Bartsch Arthur uraknál. Postán csak 2 doboz rendelhető, szállítólevél és csomagolásért 12 kr számíttatik. Fontos hölgyekre nézve. Royko Viktor illatos Keserü-mandula kivonata. Kitünő készítmény a bőr érdessége (Rauchheit) és mindennemű hámlásai ellen, az arc és kezének élénk színt és felülmutatlan finomságot kölcsönöz, valamint eltávolít májfoltokat és szepőköt. — Ezen kivonat előnyös összeállításánál fogva céljának minden káros utókövetkezmény nélkül tökéletesen és biztosan megfelel s mint olyan, meglepő hatása folytán minden magasztalás nélkül, a nővilágnak élőkben keresett pipere cikkélt képezi. — Ára egy üvegnek részletes használati utasítással ellátva 75 kr. Postán csak két üveg küldetik; csomagolásért kitün 20 kr. (7.) 24—26.

Házi szűkségletek és fehérművarráshoz
valamint szabók, czipészek,
nyereggyártók, kalaposok, kárposok stb.
számára.

Az eredeti Singer varrógépek,
minden más gyártmány fölött kitűnnek
mechanismustökéletessége, egy-
szerű szerkezet, könnyű kezelés,
fölkümulhatlan munkaképesség és nagy tartós-
ság által.

Neidlinger G. Debreczen Piacz-utca 2138.
(272) 5—10.

Hires
MÁRIA RADNAI
gyomorcsépek

GYOMORCSEPPEK

az emésztési szervek

Ezen gyomorcsépeket
számos kísérlet után kitűnő
hatásúknak bizonyultak
mindazon betegségeknek, melyek
hiányos (beteges) működéséből
erednek.

Ilyenek: gyomorfájás, gyomorgöres, gyomor-
hurut, étvágytalanság, árgulás, hasfelfúvadás, sze-
lek, savanyu felbőgés, rossz szaga, lehellet,
aranyér, sárgaság, májfűtőngés, hányinger, emly-
gés, szédülés, fejfájás, elajulás, hideglelés, gyomor
megterhelés étel vagy ital által és több ehhez ha-
sonló betegségek.

Továbbá süirűveréség- és bőrküitéseknekél
igen jó szolgálatot tesz.

Ezen gyomorcsépek kitűnő hatása abban rejlik,
hogy a szervezetet majdnem észrevétlenül a foglalkozás
megszakítása nélkül tisztítja meg, az egészségre kárté-
kony hatásu nedvektől. Ezáltal sok nagyobb betegségnek
elejét veszi.

1 díszesen kiállított üveg ára 35 kr.

Kapható minden gyógyszerárban és nagyobb üzletben
Központi szétküldési raktár, honnan utánvétellel is rendel-
hető: **KOPASZ LAJOS, a „Megváltó”**
hoz címzett gyógyszerárban Szegeden.

Figyelmztetésül.
Csak akkor valódi, ha minden
üveg doboza a Radnai csodatevő
szűz Mária képével, nevem aláírás-
ával és az ide mellékelt védjegy-
gyel van ellátva.

Kopasz Lajos

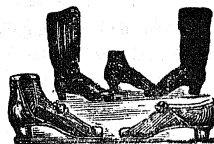
(304.) 1—12.

Időleges tudósítás!

A nyári idény vége felé járván, a még raktáron lévő

női, férfi és gyermek czipő árúkat

tetemesen leszállított árak

Az arany csizmához.
(97.) 14—?

felszámítása mellett bocsátom áruba, mivel elvem ellen
van árúkat, egyik idényről a másikra megtartani.

A mit azon kérséssel hozok a nagyérdemű közönség
tudomására, hogy az eddig irányomban tanusított szives
pártfogását részemre továbbra is fentartani sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

FALK OTTÓ,

Debreczenben, főpiacz, a városháza épületében.

Tudósítás!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint
férfi szabó műhelyemet Kádas-utczáról

Széchenyi-utca 1802. számú házba

helyeztem át, hol is férfi- és gyermek-ruhák készítését mérték szerint nagy-
választékú bel- és külföldi — raktáron lévő — szöveteimből, a legújabb divat és a
legjutányosabb árakban felvállalom.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását kérve

mély tisztelettel

LÖW MÓR,

férfi szabó.

(307.) 1—3.

Szepes-Tótfalui Chamilla-forrás

1885. évi November hó 24. 59,466. sz. a. szabadalmazott, mohai Ágnes-for-
ráshoz hasonló 2 év óta kiterjedt használatban lévő égvényes savanyuvize,
mint kitűnő üdítő és gyógyital, leginkább idült **gége, légeső-,**
gyomor-, bél- és húgyhólyag-hurut, vérszegénység, sáp-, angol-
kór és sokféle női betegségeknek igen hasznos vizet a legmelegebben
ajánl; kapható Gneb János gyógyszerész urnál Szepes-Szombatn,
valamint tulajdonosnál Szepes-Tótfalván.

1 palackviz ára — üveg és portó nélkül — 5 kr, egy láda 60 1/2 literes
üveget tartalmaz. — Forrás leírás, elemzés és árjegyzék kívánatra
bérmentve díjtalanul megküldetik. — Részvénytársaság esetleg bérlő el-
fogadtatik.

(295.) 3—3.

A forrás kezelőség Tótfalván.

WEIL és FISCHER

vegyészeti kátránytermékek-, fedélpép- és faczement-gyára

Budapesten,

ajánlják Angol-, Francia-, Német- sőt már Magyarország nagyobb városaiban
előnyösnek bizonyult **asphalt köfedélpép gyártmányukat** 1 méter széles
és 10 méter hosszú darabokban

lakóházak, raktárak, ólak, szinek befedésére,
mint **legjobb és olcsó fedő-anyagot**; a különböző minőségek, valamint az
anyag felhasználását illetőleg utbaigazítással debreczeni raktárosunk

GERÉBY FÜLÖP ur

készséggel szolgál és vidéki megrendeléseket elvállal, pontosan és gyorsan eszközöl.
(263.) 7—20.

ÜZLETHELYISÉG VÁLTOZTATÁS.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget és különösen a helybeli
kereskedő urakat, miszerint a számos éveken át **Stenczinger Károly ur**
házában folytatott **szappanos üzletemet** f. évi **Julius**
hó 1-jén

Darabos-utca elején

levő 990. számú saját házamba helyezem át, hol **szappan és gyertya**
gyártelepem is van.

(303.) 2—3.

Teljes tisztelettel

JÓNA SÁMUEL.

Új üzlet megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint helyben, —
főtér, Scheer-ház a „Bika“-val szemben —

RÖVID-ÁRU ÜZLETET

nyitottam.

Az ugyanott létezett Steier József-féle csödtömög árnit megvevén, azon
helyzetben vagyok, hogy t. vevőimnek gyári áron alól szolgálhatok mindennemű
vászon, szövet, Flanel, Barchet, Jutta-függöny és rövidárúkkal.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve,

tisztelettel

LEITNER DEZSŐ.

(310.) 1—3.

Legjobb minőségű
Portland-Cementet, Hydraulicus meszet
és Román Cémentet

nagy, valamint kisebb mennyiségben — továbbá

CEMENT-KÖVEKET,

magtárak, folyosók, előszobák konyha talajzatnak legalkalmasabb s legczélszerűbb
anyag 4, 6 és 8 szegletes táblákban, jutányos árban ajánl

GERÉBY FÜLÖP.

Egész Wagonra szóló megrendelést felvállalok
bármely vasutállomáshoz szállítani.

(265.) 8—10

Kitűnő valódi boreczet,

valamint elsőrendű **ECZET-LÉL,**

mindenféle **SALÁTA- és UGORKAECZETET**

legjutányosabban ajánl

tisztelettel

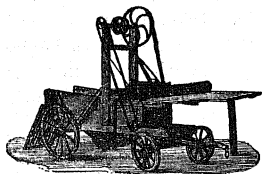
BALASSA KÁROLY

DEBRECZENBEN.

(181.) 10—15.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje,
Kassán, eperjesi-út 6-ik szám alatt.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit a közeledő nyári idényre, nevezetesen: Cséplőkészleteit, könnyű járásal, járgány vagy gözmozdony általi hajtásra.

Kézi-cséplőgépeit, járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel vagy a nélkül.

Baker és magtár-rostait, továbbá mindennemű szivattyukat,

gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyári berendezéseket, mint például: Henze főzők, kavarázó-készülékek, maláta- és burgonyazúzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletét tartjuk állandóan, bizományi raktárt pedig

Sesztina Lajos urnál Debreczenben.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődéni gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

ZÁDOR LAJOS

selyem-, divat-, csipke- és
kézműáru-kereskedése

főpiacz, a városház alatt.

Ajánlom minden évadra dúsan felszerelt raktáramat

női divat kelmékből és ezek
kellékeiből, továbbá:

DIVAT-TERMELÉST,

hol női felöltők, mantillók, kabátok, eső- és porköpenyek — egyszerű, olcsóbb — valamint a lelegegységesebb izlésnek megfelelő finom kiállításban is — nagyválasztékban kaphatók.

Női ruhák készítését saját szövetemből elvállalom.

Nagy raktár nap- és esernyőkől.

Van szerencsém a t. közönség becses figyelmét ismételtelen felhívni saját termésű, tisztán kezelt asztali boraimra; ajánlom továbbá hírneves termelőktől beszerzett kitünő minőségű veres boraimat, tokaji asszút s más egyéb belföldi csemege borokat. — Heidsieck „Monopol” és Aubertin-féle valódi francia pezsgő-borokat, valamint a legkitünőbbnek elismert Törley-féle „Talismán” belföldi pezsgőbort, melyből főraktárt tartván, azt eredeti gyári áron árusítom el.

Tisztelettel

Csanak József.

Bárvárt Károly Budapesten

jeles és versenyképes
sós-borszeszeért

érdem-éremmel többszörösen kitüntetett.

SÓS-BORSZESZ mint háziszzer.

Mr. WILLIAM LEE utasítása szerint.

Gyors hatása van rheuma, csúsz, szaggyatás, fog-, fej- és fül-fájdalmak, szemgyulladás, rákfekély, bémulások stb. stb. ellen; sőt fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tiszta, szagtalan ízt nyer a szer elpirólása után.

Ára egy nagy üvegnek 50 kr., kisebb üvegnek 40 kr. — Használati utasítás minden üveghez mellékellettik.

Bárvárt Károly, sós-borszesz készítése és központi főraktára
Budapest, VI. ker. sugárút 80. sz.

Óvás: Utánzások ellen minden egyes üveg címkeje a Budapesti kereskedelmi kamaránál 100/1875. sz. mint védjegy bekebelezett.

Főraktár: **Csanak József** kereskedésében Debreczenben.

SZABÓ LAJOS FIAI CZÉG

DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Nagy választékban kaphatók a tavaszi és nyári idényre

jutányos szabott árakhoz:

Divatos női ruhaszövetek,

színes jó mosó-kretonok, kartonok és nadrágszövetek.

Bélésneműek, csipkék, szalagok, rövidárúk.

Fekete selyem szövetek, színes és fekete selyemkendők, ternők, cashmírok és lusterek.

Vászonneműek, abroszok, törölközők és zsebkendők.

Kitünő szabásu, háznál készült férfi Chiffon ingek, gallérok, kézelők.

Futó és Sofa szőnyegek;

Jutta és csipke-függönyök;

Nap- és esernyők, vállfűzők.

KASZANYITZKY ENDRE

ELŐBB

KUHINKA I. K.
DEBRECZENBEN

ajánlja ugy a helybeli mint a vidéki nagyérdemű közönségnek

üveg, porcellán, lámpa, háztartási és konyhaeszközökből dúsan felszerelt raktárát a legjutányosabb gyári árak és pontos kiszolgálat mellett.

Fagylaltgépek, vajköpülők, czélszerű hűtő-edények, gyorsfőzők, legjobbnak bizonyult Pochtler-féle Sodavizgépek, mosdó-asztalok s hozzá való készletek, eper- és hidegkávészletek, kerti-lámpák, sörkészletek, a vendéglős urak részére mindennemű üveg- és porcellán-czikknek nagyválasztékban és jutányos árak mellett

tisztelettel

KASZANYITZKY ENDRE.

Árjegyzékekkel kívánatra bérmentve szolgálók.

„Talismán” pezsgőbor

Törley József és társa

Promontori pezsgőgyárából, mely teljesen francia modorban készítették s a legelőkelőbb szaktekintélyek által a legjobb pezsgő bornak ismertetett el, eredeti gyári árakon kapható

a debreczeni főraktárban

Csanak József kereskedésében.

Legjobb üdítő ital.
ROHITSCHI-SAVANYUVIZ
„Templomforrás”
K i t ü n ő
gyógyvíz
gyomorbaajok ellen.

Főraktár: **CSANAK JÓZSEFNÉL**
Debreczenben.